

Glossariy

3.1 Hayotning hujayra darajasi va uning o'ziga xos jihatlari

1. **Hujayra** — tirik organizmlarning tuzilish va funksional jihatdan eng kichik birligi.
2. **Hujayra darajasi** — hayot tashkil topishining molekulalardan keyingi bosqichi bo'lib, hujayra faoliyatini o'z ichiga oladi.
3. **Prokariot hujayra** — yadro membranasi bo'lmagan, sodda tuzilgan hujayra (bakteriyalar).
4. **Eukariot hujayra** — aniq yadroga va membranali organoidlarga ega hujayra.
5. **Yadro** — hujayraning irsiy axborotini saqlovchi va boshqaruvchi organoidi.
6. **Sitoplazma** — hujayra ichini to'ldirib turuvchi suyuq muhit.
7. **Hujayra membranasi** — hujayrani tashqi muhitdan ajratib turuvchi, selektiv o'tkazuvchan qobiq.
8. **Organellalar** — hujayra ichida maxsus vazifalarni bajaruvchi tuzilmalar.
9. **Mitoxondriya** — hujayraning “energiya stansiyasi”, ATP sintezi sodir bo'ladi.
10. **Ribosoma** — oqsil sintezini amalga oshiruvchi organoid.
11. **Endoplazmatik to'r** — oqsil va lipid sintezida ishtirok etuvchi ichki membranalar tizimi.
12. **Golji apparati** — moddalarni qayta ishlash, qadoqlash va tashish bilan shug'ullanadi.
13. **Lizosoma** — hujayra ichidagi hazm jarayonlarini bajaruvchi organoid.
14. **Plastidlar** — o'simlik hujayrasiga xos organoidlar (xloroplast, xromoplast, leyukoplast).
15. **Xloroplast** — fotosintez jarayoni kechadigan organoid.
16. **Fotosintez** — yorug'lik energiyasi yordamida organik moddalarning sintezlanishi.
17. **Hujayra bo'linishi** — yangi hujayralar hosil bo'lish jarayoni (mitoz, meyoza).
18. **Metabolizm** — hujayrada kechadigan barcha kimyoviy reaksiyalar majmui.
19. **Irsiy axborot** — DNK orqali avloddan-avlodga o'tuvchi ma'lumot.
20. **Hujayraning o'zini-o'zi boshqarishi** — hujayraning tashqi ta'sirlarga moslashib, ichki jarayonlarni tartibga solish xususiyati.